

26 бизниси, 14 граѓани и еден наставник што не се откажа

Вака никна игралиште за сите деца во Куманово — интервју со наставникот што без ниту денар институционална помош го претвори запуштен училишен двор во инклузивен спортски простор.

2,5

години од идеја до реализација

500 м²

обновен училишен двор

46

донатори — бизниси, граѓани, институции

100+

деца на отворањето

Интервју со Југослав Сисакиќ, наставник по физичко и здравствено образование во ООУ „Крсте Мисирков“ – Куманово, кој по своја иницијатива, без ниту денар институционална поддршка, изгради инклузивно и повеќенаменско спортско игралиште за сите ученици.

„Ако не го направам јас – никој нема“

Која прв ја им свати вистина дека треба да преземеш акција? Кој беше моментот што ве оопшурна од идеја кон дело?

Некако во спортски дух гледам да го предвидувам чекорот и потегот на противникот, па така и како наставник по физичко образование секогаш ги предвидувам случувањата, потребите и интересите на учениците за кои сум тука.

Моментот на одлука падна кога ја уредив малата сала за настава по физичко за учениците од прво и второ одделение, а подоцна кај родителите се јави незадоволство бидејќи истите ученици, кога преминуваат во друга зграда, немаат никакви услови за час по физичко. Дополнително, преку разговори со наставниците и техничкиот персонал дознав дека училишниот двор воопшто не се користи ниту за одмор и релаксација, ниту од учениците со посебни образовни потреби кои учат таму. Тогаш длабоко во себе решив дека ќе го направам ова игралиште за сите ученици.

Секогаш зборовите подигнуваат од мртва точка, но она што сите нè влече напред — тоа се делата.

Дворот пред промената

Како изгледаше просторот и што конкретно им недостигаше на децата со посебни образовни потреби?

Пред повеќе од 15 години беше донирано едно кошче за кошарка од приватна компанија-сосед на училиштето. Пред 8-9 години, општината постави фитнес и инклузивни справи на средината на дворот — но наместо да го подобри просторот, оваа акција го исфрли кошчето од употреба, справите беа нерационално поставени во однос на просторот и брзо станаа дотраени, несервисирани и неупотребливи. Подлогата остана во песок, земја и кал, со рабници од бетон што штрчаа.

Резултат: ниту учениците со типичен развој го користеа дворот — за игра, за час по физичко или за одмор — ниту учениците со посебни образовни потреби го користеа овој прекрасен простор од 500 м². Покрај физичката небезбедност, учениците цел училишен ден внесуваа во училиштето и вдишуваа прав и кал, во зависност од годишното време.

Истпиот двор, пред уредувањето — подлогата во кал и песок, без функционална употреба.

Првите чекори без ниту денар институционална помош

Иницијативата е финансирана целосно без институционално финансирање. Како излезаше од идеја до конкретни средства?

Идејата беше иницирана на состаноците на стручниот актив на наставниците по физичко, кои се одржуваат еднаш месечно. На еден таков состанок одлучивме: сè што ќе сработиме преку спортски активности и проекти со училишниот спортски клуб, финансиски ќе го собереме во следните 6 месеци и ќе го донираме за подобрување на условите за учениците — за да покажеме дека навистина се залагаме, а не само зборуваме, иако платите наставнички воопшто не се доволни за нашите семејства.

За 8-9 месеци, на сметката на Училишниот спортски клуб „Крсте Мисирков“ – Куманово, собравме безмалку 100.000 денари. Со тие средства набавивме материјал за изработка на спортски справи — голови за ракомет и мал фудбал, столбови, табли и обрачи за кошарка, столбови за мрежни игри (одбојка, бадминтон, тенис). Направивме и своја скица на просторот. Со тоа веќе имавме нешто опипливо и конкретно — справи, средства и скица — кога ја претставивме идејата пред двата директори на училиштата (наставата се одвива во три згради, на три локации, за две училишта). Одобрувањето дојде веднаш.

Следуваше официјализација: преку училиштето побаравме од ЈП „Куманово План“ да изработи елаборат за поставување урбана опрема, а Општината да го финансира тоа и, врз основа на елаборатот, да издаде дозвола.

Паралелно, за да не остане само формалност, воспоставивме контакт со Советот на родители и училишните одбори на двете училишта — за морална поддршка и позитивен притисок кон Локалната самоуправа. Од повикот за донации од родителите собравме само околу 50 евра, но еден контакт се покажа пресуден: родителка вработена во компанијата Флекс Кредит, општествено одговорна компанија, која по видените резултати (сметки, фотографии од набавените справи, скица во изработка) одобри донација од 185.000 денари (3.000 €). Договорот беше средствата да се префрлат откако ќе биде готов елаборатот — што се случи 3-4 месеци подоцна, а дозволата од Општината стигна уште 3 месеци потоа. Тој „клик“ на верба од компанијата беше знак дека проектот ќе успее.

Од идеја до дозвола помина 1 година и 4 месеци. Следуваа уште 4 месеци подготовка на терен и распределба на ресурси, па градежните активности што траеја точно 6 месеци.

Клучно во оваа фаза беше формирањето спонтан тим од луѓе со занает и слободно време — технички персонал, членови на семејство, занаетчии — кои ги завршуваа помалите работи (санирање и фиксирање справи, поставување ограда), додека фирмата изведувач ги правеше крупните зафати (вадење стари справи, рамнење терен, стопи, анкери, шахти, тампонирање). Паралелно баравме донации во градежен материјал (железо, арматура, цемент, песок, бекатон, заштитна мрежа), а во завршната фаза — камери, осветлување, мрежи за справите, боење на зградата и теренот.

Довербата се гради со дела, не со зборови

Што најмногу ти убеди луѓето да се вклучат, и колкава транспарентност имавте во процесот?

Искуството ми покажа дека транспарентноста и реалноста на она што го зборувате, споредено со она што луѓето го гледаат дека навистина се случува во времето кое сте го најавиле, ги наведува да поверуваат и да се поистоветат со идејата. Луѓето ги убедуваат чекорите што веќе сами сте ги преземале — вашето време, труд, материјал, финансии, трпение. Кога ќе видат дека веќе сте вложили себеси, си создаваат реална слика во главата — и тогаш се подготвени да помогнат и тие.

Секогаш настапувавме скромно и неутрално, со јасна порака дека проектот е за децата со попреченост и атипичен развој — а не за наше самопромовирање. Од самиот старт — без оглед дали разговараме со родител, сосед, наставник, менаџмент, локална власт или

стопанственик — ги споделувавме фотографиите од справите, елаборатот, одобрението, висината на средствата и донираниот материјал, секогаш со дозвола на донаторите. На крајот, сите имиња — физички лица, стопанственици и институции — се објавени на табла на фасадата на училиштето.

Помош и одбивања

Дали бевме одбиени или ињорирани? Како се справивме со тоа?

На крајот, проектот го поддржаа 26 приватни стопанственици, 14 физички лица, 4 јавни институции и 2 здруженија на граѓани. Оние што не помогнаа беа далеку повеќе бројни — но тоа никогаш не сме го доживувале како одбивање или игнорирање, туку како нивна моментна неможност.

На секого што го замоливме за помош му кажувавме кој веќе помогнал, во кој дел и со колку средства — не за да наметнеме притисок, туку да ја претставиме целосната слика и да охрабриме, макар и минимална поддршка. Заедно, сите по малку, можат многу да се постигне.

Скоро од секого баравме и нешто друго — да ја рашират приказната, дури и ако во моментот не можат материјално да помогнат. На тој начин никој не се чувствуваше непријатно или посрамено ако не можеше веднаш да одговори, а истовремено стануваше дел од процесот — наш сојузник и морален помагач. Сметам дека е фер: доаѓате кај некого без да знаете низ какви предизвици поминува во моментот, барате од неговото работно време — затоа никогаш не треба да замерувате ако не може да помогне веднаш.

Трите чекори што секој наставник може да ги повтори

Ако треба да го сведеш процесот на три клучни чекори — кои би биле тие?

1

Подготовка на теренот

Наставникот мора да покаже иницијатива не само со зборови туку со дела, да прифати дека токму тој/таа е одговорен за промената и да посвети дел од своето време. Разговори со колеги, родители, менаџмент и локална заедница — за да се согледа првиот предизвик, неговата тежина и патот до одобрување, без оглед дали станува збор за нови справи, санирање на подлога, ограда или изработка на елаборат и дозвола.

2

Видливост на промената, преку личен пример

По разговорите и состаноците ќе дојде и одобрување, но и обесхрабрување — „невозможна мисија“. Тоа е природен прв тест: колку сте подготвени навистина да ја реализирате идејата. Наставникот започнува со мали, но видливи чекори — чистење и расчистување терен, санирање и фарбање справи, свој дел од буџетот — заедно со техничкиот персонал, колеги, пријатели, соседи, занаетчи. Вака се гради самодоверба и почетна поддршка, но клучно е да се задржи позитивниот став — не секој ќе биде во можност да помогне токму кога вие почнувате да вложувате.

3

Формирање тим и реализација

Со веќе прибрани контакти, факти и докази за преземените првите чекори, наставникот формира свој неформален тим — луѓе за документација, занаетчи, луѓе за финансиска и материјална поддршка. Наставникот останува лидер на целиот процес: комуницира со сите, помага каде што е потребно, ги пополнува празнините, учи од грешките и, кога е потребно, лично оди да ја претстави иницијативата — скромно, но убедливо и цврсто.

Две и пол години — и најтешкиот дел што не се гледа однадвор

Колку време траеше целиот процес и што беше најтешко?

Целиот пат траеше две и пол години: од првата идеја споделена на состанок на стручниот актив во ноември 2023, преку разработка на идејата во август 2024, добивање елаборат во мај 2025 и дозвола за поставување урбана опрема во август 2025, до обезбедување средства, работна снага и реализација на теренот — од септември 2025 до јуни 2026, со фаза на изградба од декември 2025 до јуни 2026.

Најголемиот предизвик не се гледа однадвор: тоа е менаџирањето на сопственото слободно време — помеѓу работните и егзистенцијалните обврски, семејството и иницијативата. Треба да наидете на разбирање од најблиските, да ги надминете предрасудите, омаловажувањата и озборувањата на оние што не се способни за истото, како и искривените претстави за „задни намери“ од оние што не ве познаваат. Сето тоа се надминува со позитивна енергија, чесни намери и чисти мисли — со задоволен и исполнет дух.

Игралиштето денес

Што најмногу ве изненади кај децата отколку италијанците сјана реалноста?

Го предадовме на 6 јуни, пред крајот на учебната година, со активности во кои учествуваа над 100 деца со атипичен и типичен развој — часови по физичко на фитнес справите, минитурнири по ракомет, одбојка, фудбал, бадминтон и кошарка. Децата беа искрено среќни и задоволни од новите услови. Крајот на реализацијата всушност е почеток на нешто ново — квалитетна настава по физичко и здравствено образование од септември.

Веќе сега децата и родителите се на игралиштето — играат баскет, мал фудбал, одбојка, мини-тенис, а клацкалките, лулашките и летниковецот ги користат најмалите, наши идни ученици.

Игралиштето денес — повеќенаменски штерен за кошарка, ракомет, одбојка и мал фудбал.

*На моменти претпознавам дејте во
возрасните — во наставниците,
родителите, директориите —
сите го доживуваат просторот
како свој.*

Тоа ми дава надеж дека ќе го одржуваат и унапредуваат, и верувам дека оваа приказна ќе поттикне уште многу вакви иницијативи низ градот и низ државата.

Што би направил поинаку

Ако почневте од нула денес, што би направиле поинаку?

Периодот од две и пол години би го скратил — ваква идеја реално може да се реализира за една до една и пол година, според тоа како функционираат работите во Македонија. Но не

смеам да го занемарам трагичниот настан во Кочани, кој оправдано нè одложи 6-7 месеци, бидејќи сите бевме фокусирани да помогнеме на било кој начин за таа колективна трагедија. Втор фактор беа локалните избори, поради што 2-3 месеци не почнавме со градежни активности, за да не се добие политички контекст на идејата.

Да ги немаше овие два фактори — би вклучил уште повеќе луѓе и соработници, кои преку вакви активности би ја почувствувале среќата од помагањето и заедништвото, и би станале утрешни иницијатори на позитивни промени.

Апел до локалните бизниси и граѓани

Зошто вреди да се вложува во вакви мали, локални иницијативи наместо да се чека на големи проекти?

Споделувањето претставува грижа — грижа на еден за друг. Бизнисите, вложувајќи во задоволството на заедницата, всушност вложуваат и во себе: среќниот и задоволен поединец останува продуктивен и присутен во заедницата, ги користи истите производи и услуги, а бизнисите повторно заработуваат. Ова е пример за одржливост и заедничка грижа за перспективата на локално ниво — а колку се појаки локалните единки, толку е подобар животниот стандард во целата држава. Сите вложуваме по малку, континуирано и квалитетно, во сопствената иднина, а добивките потоа се повеќекратни: уреден и безбеден простор, функционални ресурси, среќни и продуктивни граѓани, побогато општество — емотивно, духовно и физички.

Ментор на идни иницијативи

Дали се илегаите себеси како ментор на друштвене наставници? Каква форма на поддршка би била најкорисна?

Секако дека ќе им помогнам. Сам можам да изградам едно до десет игралишта, но подобро е да има педесет до сто наставници кои би изградиле по едно игралиште — тогаш ќе имаме сто нови игралишта, во педесет места низ државата, и десет илјади задоволни деца, родители и граѓани.

Споделувањето на искуство е добар прв чекор — да се покаже дека сè е возможно. Но најпродуктивна би била насочена помош според спецификите на секоја иницијатива:

менторски средби, практични насоки и директна соработка и консултации со наставниците-лидери на следните иницијативи.

Игралиштето во ООУ „Крсто Мисирков“ – Куманово денес е инклузивен, повеќенаменски простор за настава по физичко и здравствено образование, училишен спорт, инклузивни активности и слободно време на децата и родителите во заедницата.

ИНКЛУЗИВНО ИГРАЛИШТЕ · КУМАНОВО · ФОТОГРАФИИ: ПРЕД И ПО УРЕДУВАЊЕТО